

ANN HOOD
De rouwschrijfster

EEN

Eerst en vooral moeten degenen met verdriet indien mogelijk worden aangemaand om in een zonnige kamer te zitten, met een open haard. Als ze zich niet in staat voelen om aan tafel te komen, moet er hun een klein beetje eten worden gebracht op een dienblad. Een kop thee of koffie of bouillon, een dun toastje, een gepocheerd ei, melk als ze die graag warm drinken, of een wentelteefje.

— Uit *Etiquette* van Emily Post, 1922

1

De vermiste jongen

Claire, 1960

Als Claire moest terugblikken en beslissen waarom ze eigenlijk een verhouding was begonnen, dan zou ze naar de vermiste jongen verwijzen. Het gebeurde halverwege juni, tijdens die eerste vochtige dagen, wanneer de lucht in Virginia zwoel is. De school was uit en vanuit haar keukenraam kon Claire de bus zien stoppen bij de hoek en de kinderen uit de buurt, bezweet in hun rokken en bloezen, hun kaki broeken en klamme katoenen hemden, naar buiten zien drommen als een loom nestje puppy's. Ze zeulden hun boekentassen over het trottoir; ze lieten hun vangershandschoenen hangen. Een groep meisjes sleepte springtouwen achter zich aan, alsof zelfs die het te warm hadden.

Claire bekeek dit tafereel met een glimlach. Haar handen in de gele rubberen handschoenen gingen als automatisch onder in het zepige afwaswater. Wassen. Spoelen. Op het afdroiprek zetten om te drogen. Herhalen. De keuken rook naar de chocoladecake die stond af te koelen op de vensterbank voor haar. En ook een beetje naar de rook van haar sigaretten, en de uien die ze had gebakken en toegevoegd aan het gehaktbrood. Boven

deed Kathy een dutje, haar lievelingsknuffeldier Mimi, een versleten en uitgerafeld konijn, stevig in de armen houdend.

Er druppelde een stroompje zweet langs Claires oksels. Zou het te warm zijn om buiten te eten, vroeg ze zich verstrooid af, terwijl ze nog altijd naar de kinderen keek. Ze vond het moeilijk om zich voor te stellen dat Kathy zich over enkele jaren onder hen zou bevinden, elke morgen om kwart over acht schreeuwend de bus op, met haar keurige vlechten, haar perfect neergerolde sokken, en dan, zoals deze kinderen, om halfvier weer verschijnen, bezweet en moe en verhit.

Het was in die junimaand dat Peter had gezegd dat hij klaar was voor nog een kind, en Claire bracht niet langer haar pessarium in voor ze de liefde bedreven. Ze wilde meer kinderen. De gezinnen rondom hen in Honeysuckle Hills hadden er op zijn minst twee, meestal zelfs drie of vier. Net zoals echtscheiding waren enige kinderen uitzonderlijk en deden ze de wenkbrauwen optrekken. Iedereen vermoedde dat de moeder in een gezin met een enig kind een of andere vrouwenziekte had.

Per slot van rekening was het 1960. Het land had de oorlog achter de rug. Er verschenen nieuwe huizen rondom de stad, in Arlington en Alexandria, gegroepeerd in buurten als Honeysuckle Hills, buurten met bucolische namen als Quail Ridge en Turtledove Estate. Ze hadden brede, bochtige straten, prachtig verzorgde gazons en patio's met extra bijpassende meubels. De mannen droegen pakken en overjassen om in D.C. te werken; de vrouwen stofzuigden het kamerbreed tapijt dat de vloer bedekte. Ze blonken de bovenkant van het meubilair op met Pledge met citroen en bereidden in de oven stoofschotels met Campbell-soep en groenten uit blik. Ze gingen elke week naar de kapper en lieten er hun haar met haarlak bespuiten en stileren.

Tijdens lange zomeravonden zaten de gezinnen buiten te kijken naar hun kinderen, die de straten op en neer fietsten, of

balanceerden op autopedes en rolschaatsen. De meisjes zongen liedjes terwijl de lucht zich vulde met het geluid van hun springtouwen die de grond raakten, naast het gegons van de grasmaaiers en het verre geluid van iemands radio. Op zaterdagmiddag kwamen de adolescenten bijeen, hun badhanddoeken vasthoudend en hun nog altijd zachte lichamen schuddend terwijl ze de twist probeerden te leren. Ze liepen over een vloer met plastic voetafdrukken terwijl ze een stuntelige chachacha uitvoerden.

Zelfs nu nog kon Claire Brenda Lee *I'm sorry* horen croonen uit iemands transistorradio. Eens de vaat was gedaan en de kinderen van de schoolbus uiteen waren gegaan, deed Claire de rubberen handschoenen uit en raakte ze de bovenkant van de cake aan om te controleren of hij al koel genoeg was om hem in te vriezen. Nog niet helemaal. Kathy zou gauw genoeg ontwaken uit haar dutje, een beetje chagrijnig, en eisen om op Claires schoot te zitten, waardoor Claire immobiel werd en niet langer nog iets kon doen. Ze wierp een blik op de klok. Als ze geluk had, dan had ze nu nog twintig minuten waarin ze niets hoefde te doen. Ze dacht even aan de mand met was die wachtte om opgevouwen te worden en aan het zomerbeddengoed dat ze nog moest te drogen hangen voor ze het op de bedden legde.

Maar in plaats van een van deze dingen te doen, schonk Claire zichzelf een glas ijsthee uit, voegde er ijsblokjes aan toe en sacharine en een takje munt, dat ze vers hield in een glas bij het raam. Ze graaide naar het nieuwe nummer van *Time*, met zijn grimmige cover van een illustratie van een vrouw en de kop: 'De voorstedelijke vrouw'. Een gele strook over de hoek vermeldde dat een derde van de natie in voorsteden woonde. Terwijl ze zich installeerde op de ligstoel in de achtertuin, keek Claire naar het hoofdartikel.

'De krans die bijna elke Amerikaanse metropool omringt, is een

groene slinger van plaatsnamen en mensen die we gezamenlijk Suburbia noemen. Hij zigzagt door de heuvels achter de steden, ruikt op in de vlakke gebieden die vroeger uit boerderijen en weilanden bestonden, duikt in de valleien en bossen...'

Werkelijk, dacht ze naarmate ze de pagina's van het tijdschrift omsloeg, wie had er nu nood aan een beschrijving van haar eigen leven? Haar eigen, gelukkige leven, voegde ze eraan toe terwijl ze stukjes informatie in zich opnam. De zwarte zangeres Eartha Kitt was getrouwd. Dat had ook Mussolini's dochter gedaan. Judy Holliday en James Stewart brachten allebei een nieuwe film uit. President Eisenhower was vertrokken naar Japan – hij leek altijd naar ergens te vertrekken, dacht Claire – en de prins van Cambodja moest tien kilogram afvallen.

Ze sloot het tijdschrift en legde het op het gras naast haar stoel. De geur van de rozen was doordringend, bijna hypnotisch. Claire hoorde bijen. Door de tuin heen van de Parkers naast hen kon ze een groepje jongens door de straat zien wandelen, de bovenkant van hun gemillimeterde kapsels glimmend in de late namiddagzon. Ze herkende ze allemaal en genoot van de vertrouwdheid van haar omgeving. Een witte auto reed de jongens voorbij en verdween toen om de hoek. Omdat ze dichterbij kwamen, klonken de stemmen van de kinderen luider, die opgewonden toon die alleen kinderen kunnen hebben. Ze praatten over naar de maan reizen, voor zover Claire kon afleiden.

De witte auto daagde weer op, trager deze keer. Misschien was het iemand die verdwaald was in het doolhof van de straten van Honeysuckle Hills. Mensen die de rasters van stadsstraten gewoon waren, de logica van cijfers en letters, raakten in de war wanneer ze hun weg moesten vinden in de Es-, Els- en Eikstraat.

Het gehuil van de pas wakker geworden Kathy sneed door de lucht en maakte zo een einde aan Claires vrije moment. Ze

vergat de thee en het tijdschrift, en ging weer naar binnen, de trap op naar de kamer van Kathy.

‘Stoute mama’, pruilde Kathy.

Claire streelde over de bips van haar dochter om zeker te zijn dat ze niet in bed had geplast. Droog. Een kleine overwinning.

‘Kom hier, Kitty Kat’, mompelde Claire terwijl ze het starre meisje optilde. Kathy stapte altijd met het verkeerde been uit bed.

Na een versnapering met Graham Crackers en melk, en na met haar papieren poppen te hebben gespeeld, werd Kathy eindelijk minder wrevelig.

Van Claire mocht ze de tafel helpen dekken door de servetten en het tafelzilver naar de patio te dragen. Claire leerde haar hoe ze de servetten in driehoeken moest vouwen, en om de vorken links te leggen, en de lepels en de messen rechts.

‘Een k in links. Een k in vork’, legde Claire uit. ‘Een e in rechts. Een e in lepel en mes. Zo kun je dat onthouden.’

Kathy knikte, ook al had ze het alfabet nog niet geleerd en keek ze nog altijd elke morgen naar *Romper Room* en *Captain Kangaroo*, terwijl Claire het huis schoonmaakte. Kathy vond het leuk om mee te zingen met Miss Bonnie: *‘Buigen en strekken, tot de sterren rekken. Jupiter komt hier, Mars gaat daar.’* En toch vond Claire dat het geen kwaad kon om nu al woorden te spellen en haar moeilijke dingen uit te leggen. Misschien zou het haar uiteindelijk helpen te begrijpen.

‘Nu is het tijd om papa’s martini klaar te maken’, zei Claire.

Kathy trippelde vlak achter haar aan weer mee naar binnen en klom op haar kleine voetenbankje, zodat ze aan het aanrecht kon. Claire mat zorgvuldig de gin af en daarna de vermout, en Kathy mocht intussen de maatglaasjes in de shaker gieten.

‘Schudden, niet roeren’, zei Kathy trots.

Claire lachte. Haar dochter kende dan misschien het alfabet

nog niet, maar ze kende wel al het geheim van een goede martini.

‘Helemaal juist, Kat’, zei Claire.

Tegen de tijd dat de martini was gekoeld, de kaas over de crackers gestrooid, de aardappelen fijngestampt en de groene bonen uit blik opgewarmd, reed Peter zijn wagen de garage in. Alles helemaal op tijd.

Terugblikkend op die avond, probeerde Claire het begin van een breuk te vinden, zoals ze zeggen dat de San Andreasbreuk al gebarsten is en zich na verloop van tijd meer en meer verplaatst tot de aarde uiteindelijk openbreekt. Maar ze kon zelfs geen haarfijn scheurtje vinden. Ze herinnert zich dat ze zich tevreden voelde over de saaie voorspelbaarheid van haar dagen. Als ze niet elke avond opwinding voelde bij het geluid van Peters sleutel in de voordeur, dan voelde ze toch een vertrouwelijkheid, een *gepastheid*, bij de manier waarop de uren zichzelf voorstelden.

Peter kwam binnen, knap, een beetje ingezakt door zijn dag met de admiraal, die tekeerging tegen hem en iedereen rondom hem. Ze waren er allebei trots op dat Peter de enige burger was die in het Pentagon voor admiraal Rickover werkte, een eer die het grillige gedrag en de welbekende opvliegendheid van de admiraal compenseerde. Peter kuste Claire en Kathy afwezig op de wang, maakte zijn das los en ging op zijn plaats zitten op de turkooizen bank die hij haatte, wachtend tot Claire met die, intussen perfect gekoelde, martini verscheen. Ze maakte het glas altijd nat en zette het dan in de diepvriezer zodat het ook wit en koel was. Voor zichzelf schonk ze een glas Dubonnet uit, waar ze ijs en een sneetje citroen aan toevoegde. Op een warme avond als vanavond kreeg Kathy Kool-Aid, geschonken uit een dikke, ronde kan waar een grinnikend gezicht op stond.

‘Ik dacht zo dat we wel buiten zouden kunnen eten’, zei Claire, nadat ze was gaan zitten op de roze stoel tegenover hem.

‘Mmm’, zei Peter, al afgeleid door iets in de krant die hij had opengelegd op de salontafel.

‘Eisenhower is naar Japan vertrokken’, zei Claire, omdat een vrouw altijd op de hoogte moest blijven van de actuele gebeurtenissen.

Peter knikte half.

‘Lijkt het niet alsof hij altijd ergens naar vertrekt?’ zei Claire. ‘Ik las ergens dat hij bijna honderd zestigduizend kilometer heeft afgelegd tijdens zijn presidentschap.’ Ze wist uiteraard precies waar ze dat had gelezen. Nog maar enkele uren tevoren in het nieuwe nummer van *Time*.

‘Nou,’ zei Peter, ‘hij is de president.’

Claire gaf Peter een cracker, terwijl ze de kaaskrul erop bewonderde. Sinds ze voor het eerst kaas in een spuitbus had gekocht, was ze altijd maar beter geworden in het spuiten van gelijkmatige lijnen of perfecte roosjes. Op een of andere namiddag had haar buurvrouw Dot alle vrouwen uit de wijk uitgenodigd voor een grasshoppercocktail en een les in het gebruik van de donderse kaasspuitbus. Dat had haar overtuigd, ook al hadden de cocktails haar halfdronken gemaakt en vond Peter haar, toen hij thuiskwam, slapend op de bank en was er geen avondeten, maar wel een dienblad vol met dozijnen crackers en kaas.

Ze sloeg hem gade terwijl hij het hele ding in zijn mond propte zonder er zelfs maar naar te kijken.

‘Wist je, schat,’ zei Claire, ‘dat een derde van de natie nu in voorsteden woont?’

Hierop keek hij naar haar, onder de indruk of verbaasd, ze wist het niet zeker.

‘Is dat zo?’ zei hij.

Claire knikte.

In de volgende weken zou ze hem dit statistische gegeven horen herhalen alsof hij er iets vanaf wist. Alsof hij het feit zelf had ontdekt. Tegen die tijd was ze al een hekel aan hem

beginnen te krijgen, dus dit opscheppen zorgde ervoor dat ze hem nog meer haatte.

Na het avondeten dook Joe Daniels op in hun tuin. Hij zag er bezorgd en verhit uit.

Claire en Peter zaten nog aan de tafel op de patio, nippend aan een biertje. Claire had Kathy al in bed gestopt en de avond verliep zoals aangename juniavonden dat gewoonlijk doen. Peters kousenvoet wreef zachtjes over Claires blote kuit, een teken dat ze vanavond zouden vrijen, ondanks de hitte. Ze dacht vluchtig aan de ventilators die nog op de zolder stonden. De hitte was zo plots gekomen en ze was er niet op voorbereid. Ze vroeg zich af of ze Peter zou kunnen overhalen om ze nog naar beneden te halen. Of om er ten minste toch één op hun slaapkamer te zetten. Het idee dat hij bezweet bovenop haar zou liggen, was niet aantrekkelijk.

Zijn voet bewoog op en neer, op en neer. Zijn sigaret was bijna op. Als ze dit kon doen opschieten, dan zouden ze klaar kunnen zijn tegen tien uur, op tijd voor *Hawaiian Eye*. Met dat idee in het achterhoofd schoof Claire haar stoel enkele centimeters dichterbij die van haar man en legde ze haar hand op zijn dij.

‘Hallo!’ riep Joe Daniels de tuin in.

Claire trok haar hand terug en kwam vlug overeind, met een rood gezicht alsof ze waren betrappt terwijl ze echt iets aan het doen waren.

Peter stond op, met zijn hand al uitgestoken om Joe te begroeten. Maar Joe leek dat niet op te merken. In plaats van naar een van hen beiden te kijken, tastten zijn ogen de achtertuin af.

‘Joe,’ zei Claire, ‘wil je graag een biertje met ons drinken?’

‘Nee, nee,’ zei hij, ‘ik ben op zoek naar mijn zoon. Naar Dougie’, voegde hij eraan toe.

Claire stelde vast dat er paniek opsteeg uit zijn stem.

‘Hij is niet naar huis gekomen voor het avondeten’, zei Joe, ‘en Gladys is bijna hysterisch. Ze heeft naar zogoed als iedereen gebeld en niemand heeft hem gezien.’

‘Ik heb hem gezien’, zei Claire. ‘Deze namiddag.’

Ze wees naar de ligstoel waar ze had gezeten en het tijdschrift *Time* had gelezen, dat overigens nog altijd op het gras lag waar ze het had achtergelaten. Claire prentte in haar geheugen dat ze het naar binnen moest brengen, want anders zou het doorweekt raken en zou Peter klagen dat ze slordig was.

‘Hij was met een groepje jongens aan het praten over de ruimte, over naar de maan reizen’, vertelde Claire aan Joe.

Heel even leek Joe opgelucht. Maar dan trok hij weer een bezorgd gezicht.

‘Wanneer was dat?’ vroeg hij.

‘Rond vier uur’, zei Claire.

‘Ben je dat zeker?’

‘Het was vlak voor Kathy wakker werd van haar dutje’, zei Claire. ‘Ik was naar buiten gekomen om even te rusten.’ Ze wees naar het tijdschrift en het achtergelaten glas ijshee.

‘Oké’, knikte Joe Daniels. ‘Oké. Maar toen, waar zou hij nu kunnen zijn?’

Claire kon daar geen antwoord op geven.

‘Je weet hoe jongens zijn’, zei Peter. Hij raakte de arm van de andere man aan. ‘Hij is waarschijnlijk kikkers aan het vangen of glimwormen of iets dergelijks.’

Joe knikte weer. ‘Het is alleen al zo laat, dat is alles. Bijna halftien.’

‘Is het al zo laat?’ zei Claire en ze dacht daarbij niet aan Dougie Daniels, maar aan hoe ze nu zeker *Hawaiian Eye* zou missen vanavond.

‘En het is een avond in de schoolweek’, zei Joe.

‘Ik vind het vervelend om dit ter sprake te brengen,’ zei Peter rustig, ‘maar heb je de politie al gebeld?’

Joe snakte naar adem alsof hij aan het verdrinken was.

‘Ik veronderstel dat dit de volgende stap is’, zei hij.

‘Ik ben er zeker van dat alles in orde is met Dougie’, zei Claire opgewekt. ‘Jongens zijn nu eenmaal jongens.’

‘Het is alleen al zo laat’, herhaalde Joe.

Gedurende de hele tijd dat Peter en Claire zweterig de liefde bedreven later die avond, speelde het tienerbuurmeisje hetzelfde liedje altijd maar opnieuw. Het begon met het gefluit van een trein, daarna zong een vaag bekende stem over negenennegentig kusjes geven en negenennegentig knuffels. Zodra het liedje uit was, speelde het meisje het opnieuw af. Ze moet waarschijnlijk net het 45 toerenplaatje hebben gekocht, dacht Claire, die niet van het liedje hield en ook niet van het zweet van haar man dat op haar druppelde. Eindelijk versnelden zijn stoten en hoorde ze dat welkome, lange, lage gekreun.

‘Dat was prettig’, fluisterde ze in zijn oor zodra zijn ademhaling weer gelijkmatig was.

Peter kustte haar, vlak op haar lippen, zoals ze dat graag had, zoals ze wenste dat hij haar meer zou kussen. Maar meestal kreeg ze deze kussen pas achteraf. Ze kustte hem in elk geval terug. Hoe kwam het toch dat zij zich opgewonden begon te voelen zodra hij was klaargekomen? Zelfs nu, hoewel het te heet en te zweterig was, hield ze hem stevig vast, terwijl ze haar mond opende, terwijl iets in haar tintelde.

‘Ho,’ grinnikte hij, ‘ik ben net klaargekomen.’

‘Dat weet ik’, zei Claire. ‘Ik wil gewoon...’

Wat wilde ze gewoon?

‘Ik wilde gewoon zeggen dat ik van je houd’, zei ze, hoewel dat helemaal niet was wat ze bedoelde.

Hij rolde van haar af en stak een sigaret op.

‘Wil je er ook een?’ vroeg hij.

‘Oké’, zei Claire.

Peter gaf haar de zijne en stak er nog een op voor zichzelf. Ze vond het altijd leuk als hij dat deed.

Het 45 toerenplaatje begon opnieuw.

‘Ik kan niet achterhalen of Peggy het nu juist aan of uit heeft gemaakt’, zei Claire. ‘Ze speelt dat plaatje zo vaak dat er wel iets moet zijn.’

Ze inhaleerde en sloot de ogen. Een beeld van die namiddag schoot haar te binnen.

‘Peter,’ zei ze, ‘toen ik deze namiddag de jongens heb gezien...’

‘De jongens?’

‘Dougie Daniels en de anderen. Er reed toen een witte auto rond in de wijk. Een auto die ik niet herkende.’

‘Ben je daar zeker van?’

‘Ik dacht hij verdwaald was.’

‘Dus je hebt de chauffeur gezien?’ vroeg Peter haar. Hij zat nu overeind en trok de telefoon op zijn schoot.

‘Ik weet het niet’, zei Claire, terwijl ze zich inspande om het zich te herinneren.

‘Je zei dat je dacht dat *hij* verdwaald was’, zei Peter, terwijl hij het nummer van de Daniels draaide.

Alle nummers van de burens en de noodnummers lagen vlak bij de telefoon, netjes uitgetikt en alfabetisch geordend.

‘Ik bedoelde gewoon dat de chauffeur een tweetal keer voorbij kwam gereden, heel traag.’

‘Joe,’ zei Peter in de hoorn, ‘het spijt me dat ik je zo laat nog bel, maar Claire heeft zich net herinnerd dat toen ze Dougie zag deze namiddag, ze ook een witte auto heeft gezien...’

Peter keek Claire even aan.

‘Een Valiant misschien?’ haalde ze haar schouders op. ‘Of een Fury?’

‘Echt waar?’ zei Peter in de hoorn. ‘Wel, verdorie. Bel ons als we je met iets kunnen helpen.’

‘De jongens hebben dat ook gemeld’, zei hij, nadat hij had opgehangen. ‘Ze hebben die auto ook opgemerkt. Blijkbaar waren het nummerplaten uit D.C.’

Hij kuste haar op haar hoofd en knipte het licht uit.

‘Heeft iemand Dougie meegenomen?’ vroeg Claire in het duister.

‘Ik ben bang dat dat weleens het geval zou kunnen zijn’, zei Peter. ‘Joe zei dat de politie ook in die richting dacht.’

‘Iemand heeft Dougie ontvoerd?’ zei ze. Haar hart sloeg te snel. Ze kon het horen.

‘Denk er maar niet aan’, zei Peter slaperig.

Maar dat was het moment waarop het allemaal begon.

Die zaterdagavond vond het etentje bij Trudy plaats, waar ze Miles Sullivan voor het eerst ontmoette. Tegen dan was haar wereld al helemaal beginnen te veranderen. Peter zag er anders uit in Claires ogen. In plaats van haar op haar gemak te stellen, maakte de gelijkvormigheid van haar dagen haar gespannen. Ze bleef maar terugdenken aan die namiddag, aan de bovenkant van de hoofden van de jongens, hun nieuwe gemillimeterde kapsels, de witte auto die om hen heen draaide. Die om de wijk draaide.

De hitte werd erger. De lucht voelde aan als erwtensoep. En de politie kon Dougie Daniels nog altijd niet vinden. De jongens hadden aan de politie een beschrijving gegeven van de chauffeur. Een kleine, olijfkleurige man met kortgeknipt krulhaar en een geruit hemd met korte mouwen. Hij had snelheid geminderd, vertelden ze, en ze recht aangekeken, hen allemaal opnemend voor hij voorbijreed.

Claire liet een pot lasagna naar het huis van de Danielsen brengen. De week nadien liet ze een luchtig biscuitgebak brengen. Niemand wist wat ze anders konden doen, en het eten stapelde zich op op de keukentafel van de Danielsen en op de